

Határtalan Régészet

Régészeti ismeretterjesztő magazin

Megjelenik: negyedévente
Ára: 990 Ft
Előfizetve: 750 Ft

Főszerkesztő, szerkesztőségvezető
Felföldi Szabolcs

Szerkesztőségi referens, szakmai koordinátor
Bácsmegi Gábor

Képszerkesztő
Keresztes Noémi Ninetta
Litauzki Zoltán

Olvasószerkesztő, korrektor
Széll Katalin

Grafika, nyomdai előkészítés
Magyar Milán (Móra Ferenc Múzeum)
Donka Gergely

Szerkesztőség
Cím: 6720 Szeged, Roosevelttér 1–3.
Telefon: +36-62-549-040
Fax: +36-62-549-049
E-mail: info@mfm.u-szeged.hu

A magazin hivatalos weboldala
www.hatartalanregeszt.hu

A magazin Facebook-oldala
Határtalan Régészet

Kiadja
Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelttér 1–3.

Felelős kiadó
Fogas Ottó igazgató

Nyomdai kivitelezés
Generál Nyomda Kft., 6728 Szeged, Kollégiumi út 11/h

Felelős vezető
Hunya Ágnes

Terjesztés
LAPKER Zrt. országos hálózatán keresztül,
Relay, Inmedio üzletekben, hipermarketekben és üzletláncokban,
kiemelt postahivatalokban

Terjesztés gondozása
HIRVILÁG Press Kft.
Telefon/fax: +36-1-411-0491
E-mail: hirvilag.press@hirvilagpress.com

Előfizetésben terjeszti
Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság,
Postacím: 1900 Budapest
Előfizethető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető:
e-mailben a hirapelofizetes@posta.hu címen
és telefonon a +36-80-444-444-es számon.

Továbbá a szerkesztőségben:
e-mailben a hatartalanreg@gmail.com címen
és telefonon a +36-20-310-8707-es számon.
Észrevételeiket a +36-1-767-8262-es számon jelenthetik be.
Éves előfizetési díj: 3.000 Ft

Hirdetéssel kapcsolatos információ
+36-20-221-9299

Terjesztéssel és előfizetéssel kapcsolatos információ
+36-20-310-8707

ISSN 2416-3074

RÉGÉSZEK A VÍZ ALATT

A régészet a 20. században számtalan forradalmat élt át. Nem csupán új elméletek, módszerek vagy technológiai eszközök sora alakította át tudományágunkat gyökeresen, de olyan, korábban elképzelhetetlen területekre is eljutottak az archeológusok, amelyekről a 19. század régészei még csak nem is álmodhattak. A repülőgép segítségével például régészek sora

térképezte fel a levegőből a legfontosabb régészeti lelőhelyeket, s fedezte fel új, korábban ismeretlen régészeti lelőhelyek egész sorát. De a könnyűbűvár technológia II. világháború után meginduló forradalmi fejlődésével elhárultak azok az akadályok is, amelyek korábban lehetetlenné tették azt, hogy a régészeti kutatásokat kiterjeszthessük akár a víz alá is. Az óceánok, tengerek, tavak és folyók mélyén számtalan régészeti kutatásra érdemes lelőhely és lelet fekszik: elsüllyedt városok, zátonyra futott hajók, áldozatként a vízbe eresztett vagy éppen véletlenül belepottyant tárgyak tízezrei. E lelőhelyek és tárgyak megismerése rengeteget adhat hozzá a múlt mind teljesebb megismerésére irányuló törekvéseinkhez. Manapság a víz alatti régészet a nemzetközi archeológia egyik legdinamikusabban fejlődő ága. Alig telik el olyan nap, hogy a médiában ne jelenjen meg egy-egy elsüllyedt régi vitorlásról vagy épp egy víz alá került földközi-tengeri település feltárásáról szóló beszámoló. Szeptemberi számunk sok izgalmas egyéb cikk mellett a víz alatti régészet aktuális állásáról nyújt átfogó képet. Szó esik e számban tenger alatt lelt kínai porcelánleletekről, víz alatti régészeti parkokról, Görögország és Ciprus bűvárrégészeti kutatásainak aktuális állásáról, elsüllyedt kincsszállító spanyol gályákról, melyekről épp a bűvárrégészek tevékenységének köszönhetően tudunk egyre többet. De igyekszünk kitekintést adni a magyar bűvárrégészek külföldi tevékenységéről, így a *Szent István* csatahajó kutatási helyzetéről, illetve az izgalmas hazai víz alatti régészeti kutatásokról is. Többek között a török kori Szolnokon épített hidakról, vagy épp a Duna bűvárrégészeti kutatásairól, melyek igazán izgalmas adatokkal járulnak hozzá a Kárpát-medence régmúltjának megismeréséhez is. Tartsanak velünk a víz alatti világba!

Felföldi Szabolcs
Főszerkesztő

◆ Címlapsztori	5
Fejezetek a víz alatti régészet történetéből – BALOGH TAMÁS	5
Helyzetkép víz alatti régészetünkről – TÓTH JÁNOS ATTILA	14
Búvárrégészet Görögország és Ciprus partjai mentén – BÁCSMEGI GÁBOR	20
Hazánk első állandó folyami átkelői: Szolnok hódoltság kori Tisza-hídjai – KERTÉSZ RÓBERT	24
Régészeti parkok a víz alatt – BÁCSMEGI GÁBOR	32
Elsüllyedt hajók kincsei – FAJCSÁK GYÖRGYI	36
◆ Lelő-hely	40
Víz alatti régészet extrém körülmények között – TÓTH JÁNOS ATTILA	40
Egy eltemetett sírmező a kikötőben – SZIGETI JUDIT – MÉSZÁROS BOGLÁRKA – PÁSZTOR ADRIEN – RÓZSA ZOLTÁN	43
◆ „Fegyvert, s vitézt”	48
Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc honvédtömegsírja a Tabánban – POLGÁR BALÁZS	48
◆ Kinczsás halottal	52
Egy Árpád-kori „szálláshely” régészeti kutatása – SZIGETI JUDIT – BURÁNSZKI NÓRA – KISS ALEXANDRA – POMÁZI-HORVÁTH VIKTÓRIA – RÓZSA ZOLTÁN	52
◆ Archeokaland	58
Régészeti kutatások a víz alatt – STRAUB PÉTER	58
Páratlan bronzkori sír Baja határából – Cs. ANDRÁSI RÉKA – PAP EVELIN – PÁSZTOR EMILIA	62
Mi az a papirologia? – KÓFALVI TAMÁS	66
Régi írások tudományai: paleográfia, epigráfia – KÓFALVI TAMÁS	70
◆ Helló, tudomány!	74
Római utak a Dunántúlon – TÓTH ENDRE	74
Az Etil folyórendszer és a kereskedelmi utak a középkori muszlim térképeken – ZIMONYI ISTVÁN	78
Luxuscikk vagy kávéscsésze? – F. KOMORI TÜNDE	82
Mi az a genealógia? – KÓFALVI TAMÁS	86
◆ Mizújs?	90
Rövid hírek a világból – BÁCSMEGI GÁBOR	90
◆ Blogoló	92
Zsinórhegyek – vagy amit akartok? – RÓZSA ZOLTÁN	92
◆ Indiana Jones és barátai	96
Recept – Pisztráng tejfölös szószban – ZAY ORSOLYA	96
Játék	98

